

Marcin Stanisław Wilga

NOWE STANOWISKA MACZUŹNIKA BOJOWEGO *CORDYCEPS MILITARIS* (L.) LINK W GDAŃSKU I JEGO OKOLICACH

New localities of Scarlet Caterpillar Club *Cordyceps militaris* (L.) Link in Gdańsk and its environs

ABSTRAKT: Na obszarze Gdańska oraz w jego okolicach znaleziono trzy nowe stanowiska maczuźnika bojowego *Cordyceps militaris*.

SŁOWA KLUCZOWE: *Cordyceps militaris*, Ascomycota, Gdańsk

ABSTRACT: Three new localities of Scarlet Caterpillar Club *Cordyceps militaris* were recorded in Gdańsk and its environs.

KEY WORDS: *Cordyceps militaris*, Ascomycota, Gdańsk

Wstęp

Maczuźnik bojowy *Cordyceps militaris* (L.) Link, wymieniany w literaturze anglojęzycznej pod nazwą Scarlet Caterpillar Club, należy do gromady grzybów workowych Ascomycota, klasy Sordariomycetes, rzędu Hypocreales (twardogrzybowce) i rodziny maczuźnikowatych Cordycipitaceae (Kirk 2010). Przedstawiciele tej rodziny są pasożytami niektórych roślin, a także owadów zaliczanych do rzędów: Hymenoptera, Diptera, Lepidoptera oraz Coleoptera (Kobayashi 1941, Læssøe i Del Conte 1997). Nieliczne taksony należące do Cordycipitaceae pasożytują także na grzybach wielkoowocnikowych (macromycetes), np. podawany z okolic Gdańska-Osowej maczuźnik nasięźrzałowcy *C. ophioglossoides* opanowuje hypogeiczne owocniki jeleniaka sarniego *Elaphomyces granulatus* (Wilga 2004).

Maczuźnik bojowy występuje w widnych lasach lub na ich skrajach, na przebywających w glebie larwach i poczwarkach owadów należących najczęściej do motyli nocnych. Grzybnia pasożyta rozrasta się kosztem organów wewnętrznych żywiciela i powoduje jego mumifikację, tworząc rodzaj organu przetrwalnikowego, tzw. pseudosklerotę; z niej następnie wyrastają organy rozmnażania (Kobayashi 1941, Podbielkowski et al. 1982).

Omawiany gatunek ma szeroki zasięg występowania w Ameryce Północnej, Azji oraz w Europie (Breitenbach i Kränzlin 1981). W Polsce, z racji sporadycznego rozprzestrzenienia (por. Komorowska 1981, Mułenko et al. 2008, Kujawa i Gierczyk 2007, 2010, dane z kartoteki Instytutu Botaniki UJ w Krakowie), został umieszczony na czerwonej liście macromycetes, w kategorii „rzadki” – R (Wojewoda i Ławrynowicz 2006).